



2015-09-25

Näringsdepartementet

Rådets möte (TTE) den 8 oktober 2015

Dagordningspunkt 5

Vitboken om transporter
– Riktlinjedebatt

Dokument: Inte presenterat

Tidigare dokument: Fakta-PM Näringsdepartementet 2010/11:FPM103

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 14 juni 2011

Bakgrund

Kommissionen har initierat en uppföljning av sedan 2011 gällande vitbok inom transportområdet.

Kommissionen presenterade den 28 mars 2011 vitboken "Färdplan för ett gemensamt europeiskt transportområde – ett konkurrenskraftigt och resurseffektivt transportsystem". Vitboken ingår som en del av flaggskeppsinitiativet om resurseffektivitet inom ramen för EU 2020-strategin.

Den första vitboken om en gemensam europeisk transportpolitik publicerades 1992 och hade en huvudsaklig inriktning på marknadsöppning av transportmarknaden. Kommissionens andra vitbok från 2001 om den gemensamma transportpolitiken sträckte sig fram till år 2010. Den hade som ett mål att bryta sambandet mellan tillväxten av transporter och tillväxten av BNP. Det skulle bland annat ske genom överflyttning av transporter på väg till andra transportslag (*modal shift*). En halvtidsöversyn av vitboken gjordes 2006 då begreppet sam-modalitet (*co-modality*) lanserades, eftersom många medlemsstater vände sig mot att överflyttning av trafik betonades alltför ensidigt och gjordes till ett mål i sig. Med sam-modalitet avses

att ett hållbart resursutnyttjande kan uppnås genom att transporterna optimeras både inom varje transportslag och i en hel kedja av transportslag.

Vitboken från 2011 förbereddes av kommissionen bland annat genom det i juni 2009 framlagda meddelandet "Hållbara framtida transporter", se faktagromemoria 2008/09:FPM142. Meddelandet och EU:s framtida transportpolitik efter 2010 var prioriterade frågor för det svenska ordförandeskapet under hösten 2009.

Vitboken drar upp riktlinjerna för ett framtida enhetligt europeiskt transportområde. Den ger inledningsvis en övergripande syn på utvecklingen inom transportsektorn, kommande utmaningar och de handlingsinitiativ som måste övervägas. I ett andra avsnitt presenteras kommissionens vision om framtida transporter med ett perspektiv ända fram till år 2050 och tio målsättningar för att nå dit.. Nyckelåtgärder som måste vidtas för att nå dit skisseras i en strategi i det tredje avsnittet och ett 40-tal olika åtgärder sammanfattas i en bilaga.

Under de fyra år som gått sedan vitboken presenterades har mycket hänt som påverkar transportsystemet och dess utveckling. Detta har föranlett att KOM initiera en process att se över vitboken och dess färdplan.

Den 27 februari 2015 höll KOM ett möte på generaldirektörsnivå som en inledning på den kommande översynsprocessen. Mötets syftade till att inspirera medlemsstaterna att tänka på vilka utmaningar som finns och hur de skulle kunna mötas. Vid mötet kunde konstaterats att MS var överlag positiva till kommissionens arbetssätt, dvs. att arbeta med övergripande policydokument.

Under senvåren genomförde kommissionen ett brett samråd i syfte att få in synpunkter på en eventuell revidering av vitboken. Sammantaget resulterade samrådet i att de målsättningar har som redan vitboken har fortsatt är angelägna.

Kommissionen har därutöver analyserat utfallet av de 40 initiativen. Analysen visar hälften (52 %) av initiativen genomförts och att ytterligare 10 % har god framdrift. Ytterligare en tredjedel (33 %) är påbörjade och enbart 5 % av de 40 initiativen är ännu inte påbörjade.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte relevant – orienteringsdebatt.

Svensk ståndpunkt

Regeringen delar i dagsläget kommissionens preliminära bedömning att vitbokens målsättningar fortsatt gäller och att någon revidering därför inte är påkallad. Beroende på utfallet av klimatmötet COP21 i Paris senare i år kan det dock finnas behov av att höja ambitionerna för begränsning av utsläpp av klimatpåverkande ämnen.

Det finns också ett behov av att arbeta mer intensivt med att förbättra arbetsvillkoren på delar av transportmarknaden. Kommande initiativ från kommissionen kan ta höjd för det. Omfattande lagstiftningsåtgärder genom aviserade luftfarts- och vägtransportpaket är aviserade.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet, EP, har antagit ett initiativbetänkande om vitboken och framfört att det är angeläget att bedöma de rättsliga, sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av överliknande företags verksamhet och att ställa krav på MS att införa rättvisa konkurrensvillkor mellan samåkningsföretag och taxiföretag. Vidare att komplettera regelverket om passagerares rättigheter för att täcka in alla passagerare på multimodala resor och garantera rättvis konkurrens mellan transportslagen. EP uppmanar också kommissionen att lägga fram konkreta åtgärder för att hantera de sociala aspekterna inom olika transportsätt för att främja goda anställningsvillkor och säkerställa rättvis konkurrens samt att övervakna tillämpning och efterlevnad av EU:s sociallagstiftning i MS

Förslaget

Kommissionen gör en preliminär bedömning att något behov av revidering/översyn av vitboken inte är aktuellt.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Bedöms inte föreligga

Ekonomiska konsekvenser

Övrigt